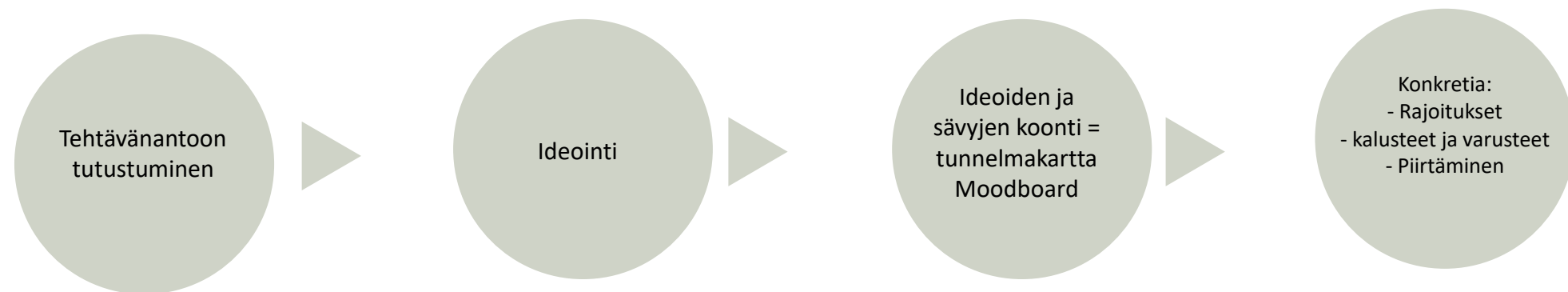

Työkaluja

Sisustussuunnitteluun

- Suunnittelun eteneminen
- Aikataulu (esimerkki pilottikoulun Tilasuunnittelun työpajasta)
- Vinkkejä työpajan järjestämiseen
- Tehtävänanto (esimerkki pilottikoulun Tilasuunnittelun työpajasta)
- Suunnittelussa käytetty työpajapohja
- Mistä ideoita?
- Värioppi
- Akustiikka ja äänimaailma
- Valaistus
- Tunnelmakartat
- DIY esimerkkejä
- Suunnittelua rajaavat tekijät

Suunnittelun eteneminen

Aikataulu esimerkki pilottikoulun Tilasuunnittelun työpajasta

Tilasuunnittelun työpaja

Klo 8.30-9.00	Työpajan valmistelu, oppilaat jaetaan ryhmiin
Klo 9.00-9.30	Sisustusluento, jossa käydään läpi tehtävänanto ja käytettävät työkalut
klo 9.30-10.00	Oppilaat ideoivat ensin yksin → eri suunnittelutyökalujen kokeilu: lehdet, materiaalipalat, piirtäminen, Pinterest jne.
10.00-10.15	TAUKO
klo 10.15-10.45	Omien ideoiden jakaminen jaetussa työryhmässä ja ideoiden yhdistäminen
klo 10.45-11.15	LOUNASTAUKO
klo 11.15 -12.45	Julisteen työstäminen ryhmässä yhdistettyjen ideoiden pohjalta → pohjapiirustuksen piirtäminen, työn nimeäminen
12.45-13.00	TAUKO
klo 13-14	Suunnitelmien esittäminen muille ryhmille. Palautteen anto suunnitelmista.

Vinkkejä työpajan järjestämiseen

Työpajan järjestämisestä:

- Työpajassa kannattaa olla mukana valokuvia suunniteltavan tilan nykytilasta
- Jos tilassa on joitakin kalusteita, jotka on pakko sisällyttää suunnitteluun, niin ne on hyvä piirtää etukäteen. Kiintokalusteet ja ne kalusteet, jotka pysyvät paikoillaan (esimerkiksi opettajanpöytä) piirretään pohjapiirustukseen mittakaavassa. Liikuteltavat irtokalusteet, kuten esimerkiksi oppilaspöydät voidaan piirtää mittakaavassa erilliselle paperille valmiiksi työpajan suunnittelutyön nopeuttamiseksi. Erillisestä paperista voidaan leikata kalusteet irti ja sijoitella pohjapiirustukseen liimaamalla. (katso esimerkki Tila 2)
- Lisäksi erilaiset apuvälineet ovat suositeltavia työpajassa, esimerkiksi Pinterest-hakusanat, väriympyrä jne.

Esityksen esimerkkitulojen työpajoissa on käytetty:

- sisustuslehtiä ja ammattilaislehtiä
- Tila 2 piirustukset Oppilaspöydistä valmiiksi tulostettuna sijoittelua varten
- Kankaita ja muita sisustusmateriaaleja, joita saa vapaasti leikellä
- Pinterest-hakusanalista ideoiden etsimistä varten, oppilailla oli läppärit tietokonetyöskentelyä varten. Tulostin löytyi viereisestä luokasta, jonne ideakuvia pystyi tulostamaan.
- Työvälineitä oppilaille: värikynät, sakset, liimapuikot, tussit, skaalamitat mittakaava piirtämistä varten.

Tehtävänanto Tila 1 (esimerkki)

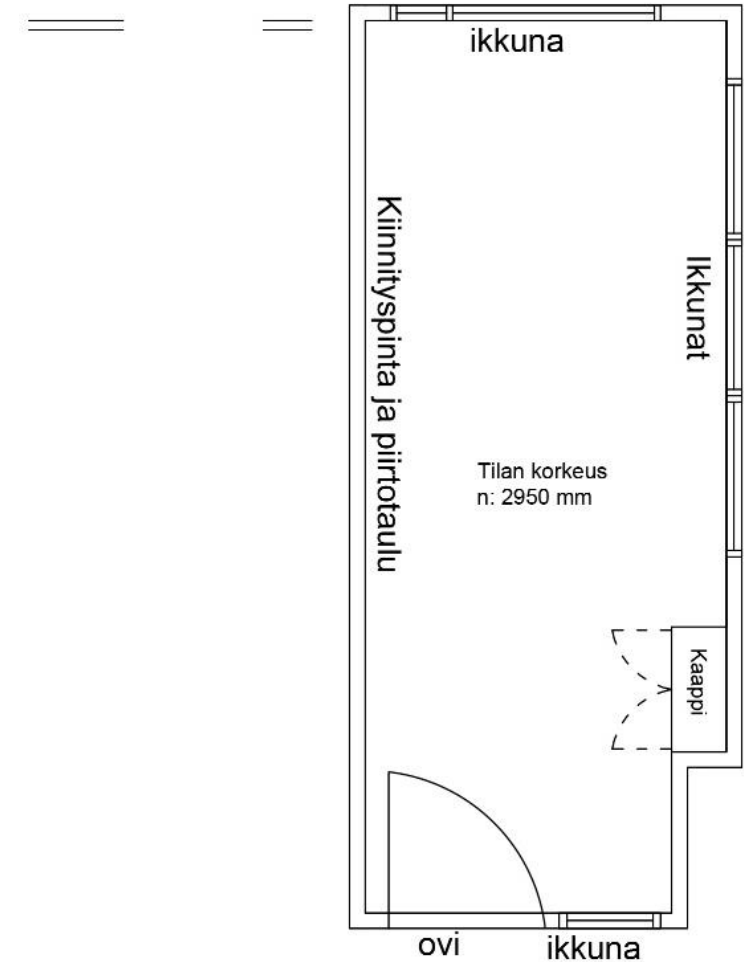
Tila 1 - "Himmee huone"

Suunnittelun tavoitteet, jotka ovat muodostuneet koulun opiskelijoiden toiveiden pohjalta.

- Hiljainen huone
- Tunnelman luonti esimerkiksi valaistuksen, tekstiilien ja muiden sisustuksellisten elementtien avulla.
- Tilassa tulisi olla mahdollista kuunnella kuulokkeilla musiikkia, levätä tai nukkua.
- Tilassa olevia kalusteita voi käyttää sellaisenaan tai tuunattuna

Rajoitteet:

- Tila on hieman kapea, joten poistumistiet tilassa tulee huomioida.

Työpajassa käytetty suunnittelupohja Tila 1 (esimerkki)

Paperikoko A2

TILA 1 - "Himnee huone"

Suunnittelun tavoitteet:

- Hiljainen huone
- Tunnelman luonti esimerkiksi valaistuksen, tekstiilien ja muiden sisustuksellisten elementtien avulla.
- Tilassa tulisi olla mahdollista kuunnella kuulokkeita musiikkia, levyä tai nukkua.
- Tilassa olevia kalusteita voi käyttää sellaiseenaan tai tuunattuna.

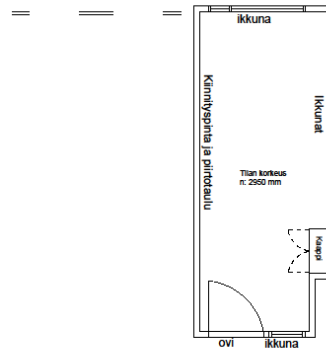
Rajoitteet:

- Tila on hieman kapea, joten poistumistiet tilassa tulee huomioida.

VÄRIT / MATERIAALIT / TUNNELMA :

< Värity ja materiaalit

MUUT :

KALUSTEET JA MUUT TARVIKKEET :

< Kalusteet ja muut sisustuksessa
Tarvittavat tarvikkeet

MITTAKAAVA 1:50 >

Mittakaava 1:50

Muut suunnitelman
elementit, kuten akustiikka yms. >

Tehtävänanto Tila 2 (esimerkki)

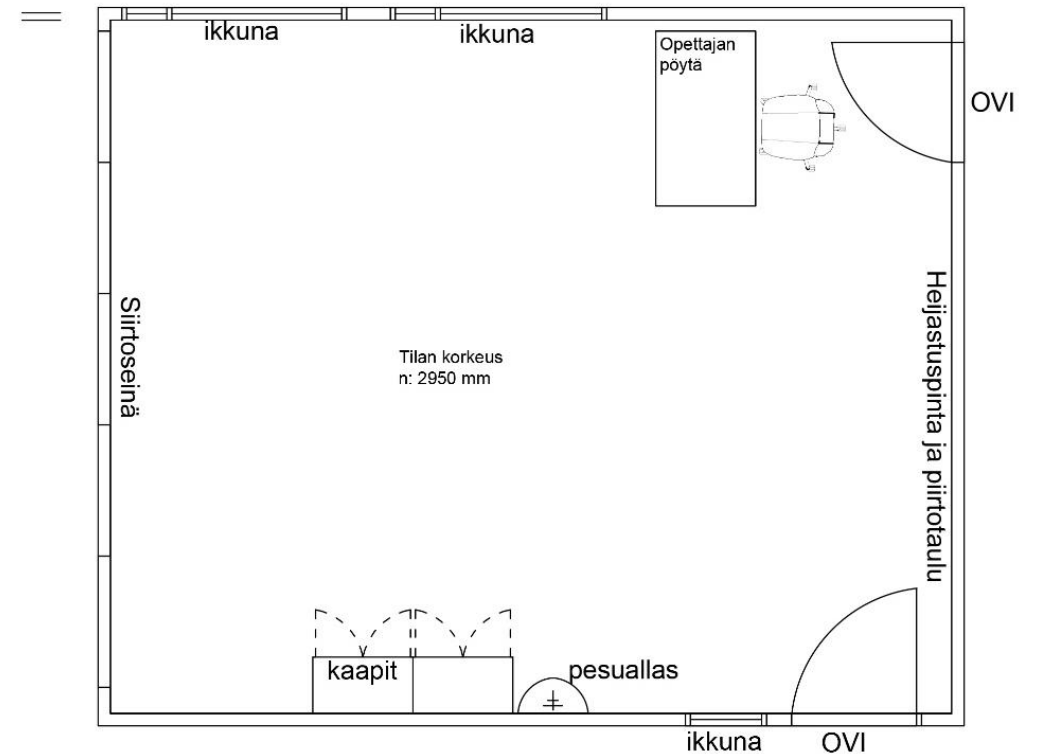
Tila 2 – ”Hoputon huone”

Suunnittelun tavoitteet, jotka ovat muodostuneet koulun opiskelijoiden toiveiden pohjalta.

- Tilan päätoiminnot: Opetus ja hengailu
- Välituntitila, eriyttämistila ja vetäytymispaikka
- Mahdollista lukea, pelata rauhassa korttia, käyttää kännykkää jne.
- Tilassa olevia kalusteita voi käyttää sellaisenaan tai tuunattuna

Rajoitteet:

- Tilassa tapahtuu välituntien ulkopuolella myös opetusta, joten tila ei voi olla vain hengailua varten.
- Tilaan tulee mahtua oppilaspöytiä 6 kpl ja opettajan pöytä
- Myös opettajan pöydän taustaseinä pysyy ennallaan
- Tilassa olevat kaapit voidaan hyödyntää suunnittelussa
- Poistumistiet tilassa tulee huomioida

Mittakaava 1:50

Työpajassa käytetty suunnittelupohja Tila 2 (esimerkki)

Paperikoko A2

TILA 2

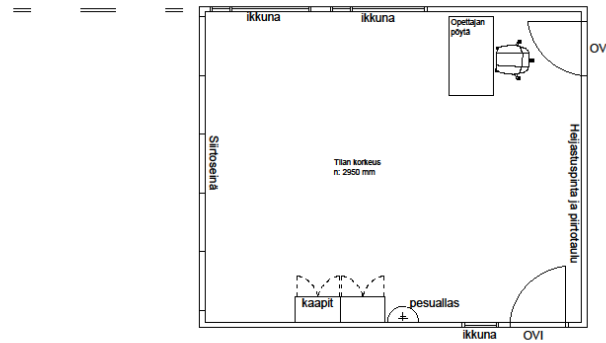
Suunnittelun tavoitteet:

- Tilan päätoiminnot: Opetus ja hengailu
- Väituntilla, eriyttämistila ja vetäytymispaikka.
- Mahdollista lukea, pelata rauhassa korttia, käyttää kännykkää jne.
- Tilassa olevia kalusteita voi käyttää sellaisenaan tai tuunattuna.

Rajoitteet:

- Tilassa tapahtuu väituntien ulkopuolella myös opetusta, joten tila ei voi olla vain hengailua varten.
- Tilaan tulee mahtua oppilaspöytää 6 kpl ja opettajan pöytä.
- Myös opettajan pöydän taustaseinä pysyy ennallaan.
- Tilassa olevat kaapit voidaan hyödyntää suunnittelussa.
- Poistumistiet tilassa tulee huomioida.

MUUT :

MITTAKAAVA 1:50 >

Mittakaava 1:50

VÄRIT / MATERIAALIT / TUNNELMA :

KALUSTEET JA MUUT TARVIKKEET :

< Värit ja materiaalit

< Kalusteet ja muut sisustuksessa
Tarvittavat tarvikkeet

Muut suunnitelman
elementit, kuten akustiikka yms. >

Työpajassa käytetty suunnittelupohja täytettynä Tila 2 (esimerkki)

Paperikoko A2

Tehtävänanto ja rajoitukset >

TILA 2 (ESIMERKKI)

Suunnittelun tavoitteet:

- Tilan päätoiminnot: Opetus ja hengailu
- Väilyntila, erityistä ja vetäytyä paikka
- Mahdollista lukea, pelata rauhassa korttia, käyttää kännykkää jne.
- Tilassa olevia kalusteita voi käyttää sellaisenaan tai tuunattuna.

Rajoitteet:

- Tilassa tapahtuu välituntien ulkopuolella myös opetusta, joten tila ei voi olla vain hengailua varten.
- Tilaan tulee mahtua oppilaspöytä 6 kpl ja opettajan pöytä.
- Myös opettajan pöydän taustaseinä pysyy ennallaan.
- Tilassa olevat kaapit voidaan hyödyntää suunnittelussa.
- Poistumiset tilassa tulee huomioida.

AKUSTIIKKAPANEELIT KATOSSA

VÄRIT / MATERIAALIT / TUNNELMA:

KALUSTEET JA MUUT TARVIKKEET:

MUUT:

Mittakaava 1:50

SUUNNITELMAN NIMI:

< Värät ja materiaalit

< Kalusteet ja muut sisustuksessa
Tarvittavat tarvikkeet

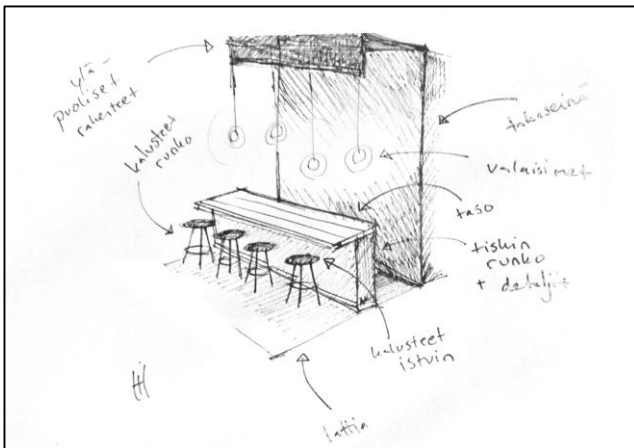
Muut suunnitelman
elementit, kuten akustiikka yms. >

Mistä ideoita?

Mistä ideoita voi ammentaa ja millä tavalla?

Sisustuslehdistä voi leikata ideakuvia ja liimata työpaja-pohjalle parhaat ideat, jotka työpajaryhmä hyväksyy. Hyviä sisustuslehtiä ja ammattilaislehtiä ovat mm. Prointerior, Asun, Deko, Meidän Koti, Meidän talo, Avotakka, Glorian Koti. Ideakuvissa on usein paljon erilaisia kalusteita ja tuotteita, tästä syystä olisi hyvä kirjoittaa aina ideakuvan viereen mikä idea kuvassa viehättää ja mitä sillä halutaan kertoa.

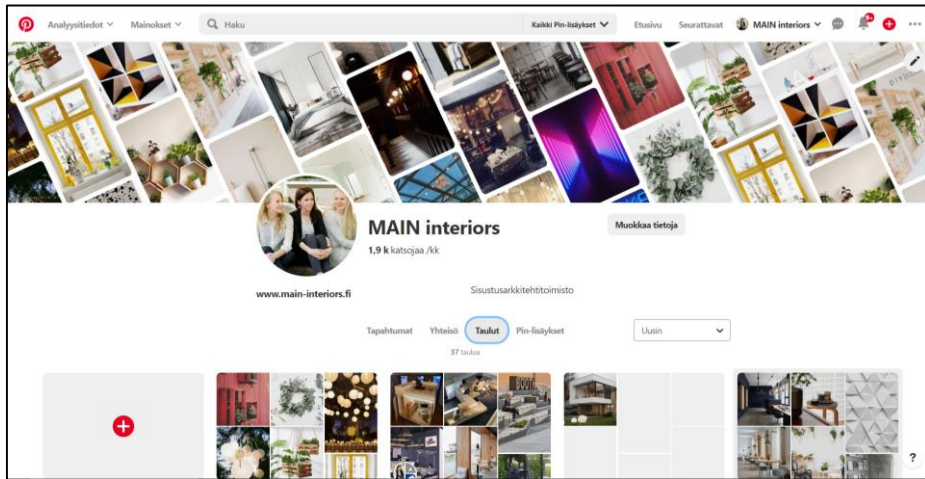
Piirtäminen on oiva tapa ideoiden hahmotteluun varsinkin silloin, jos omia ajatuksia vastaavia ideakuvia ei löydy sisustuslehdistä tai sähköisistä lähteistä kuten Pinterestistä. Piirustuksen viereen on hyvä kirjoittaa, mitä idealla haetaan.

Fyysisistä materiaaleista on hyvä lähteä etsimään tiettyä sävyä ja sitä miltä materiaalien olisi hyvä tuntua. Yllä esimerkki ideakuvien ja -sävyjen yhdistelmästä, joilla pyritään hahmottamaan tunnelmaa mitä tilaan halutaan tavoittaa. Samoin myös valittujen materiaalien viereen olisi hyvä merkitä miksi sävyt on valittu ja mihin alustavasti materiaalia haluaisi käyttää, esimerkiksi: "Rauhoittava sininen tekstiili sohvilla"

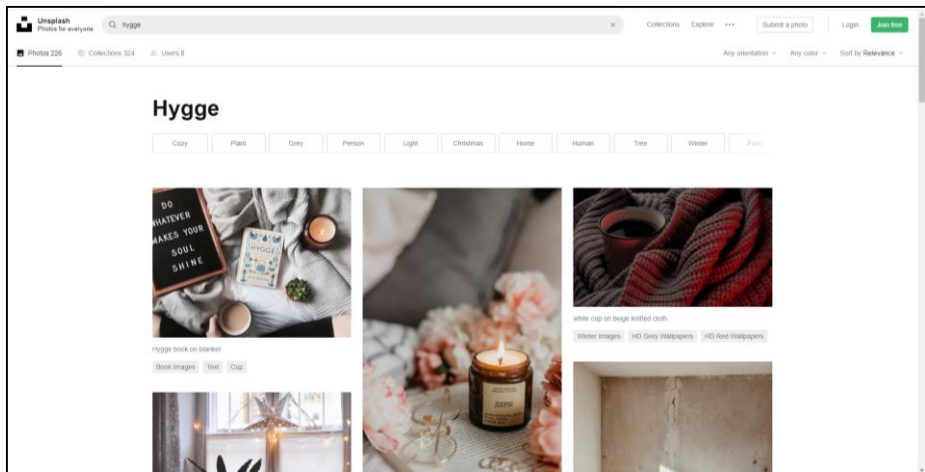
Mistä ideoita?

Mistä ideoita voi ammentaa ja millä tavalla?

Pinterest: <https://fi.pinterest.com/>

Myös sähköisistä lähteistä voi löytää hyviä ideoita. Pinterest on verkkosivusto joka muodostaa käyttäjän keräämistä kuvista "tauluja" ja toimii itsessään jo erittäin hyvänä moodboardin eli tunnelmakartan muodostus työkaluna. Pinterestistä löytyy kauniiden sisustus ja tunnelmakuvien lisäksi myös erittäin hyviä tee-se-itse ajatuksia sisustukseen liittyen. Pinterest ideat voi tulostaa talteen työpajassa ja sijoittaa työpajassa käytettyyn julistepohjaan. Myös Pinterestistä löydettyjen kuvien viereen olisi hyvä merkitä mikä kuvassa viehättää ja mitä elementtejä olisi hyvä käyttää suunnittelussa.

Unsplash: <https://unsplash.com/>

Myös Unsplash on verkkosivusto, josta löytyy vapaasti käytettäviä tunnelmakuva esimerkiksi tunnelmakarttojen luomiseen.

Värioppi - väriympyrä

Päävärit:

- punainen
- sininen
- keltainen

Vastaväriparit:

punainen - vihreä
keltainen - violetti
sininen - oranssi

Väriharmoniat:

Väriharmoniat ovat värien yhdistelmiä, jotka ihminen kokee luonnostaan miellyttäväksi. Väriharmonioihin tulee pyrkiä silloin kun tarkoituksena on luoda rauhoittava tila.

Värioppi - väriympyrä

Värien vaikutus ihmiseen:

Värien vaikutusta ihmisen käyttäytymiseen on tutkittu pitkään.

Tutkimustyön tuloksena on havaittu että luonnosta löytyvät sävyt kuten siniset, vihreät ja sinivihreät rauhoittavat ihmisiä, kun taas väriympyrän vastakkaiselta puolelta löytyvät sävyt aktivoivat ihmisiä esimerkiksi toimimaan nopeammin, oppimaan tehokkaammin ja pahimmassa tapauksessa nämä sävyt myös stressaavat ihmisiä.

Lähde: Martti Huttunen - Värit pintaa syvemältä.

Rauhoittavan tilan luominen tulee olemaan hieman haastavaa silloin jos tiloista löytyy jo erittäin kirkkaita sävyjä, jotka toimivat hyvin vahvana osana tiloissa.

Esimerkkejä sävyjen käytöstä - yksisävyharmonia

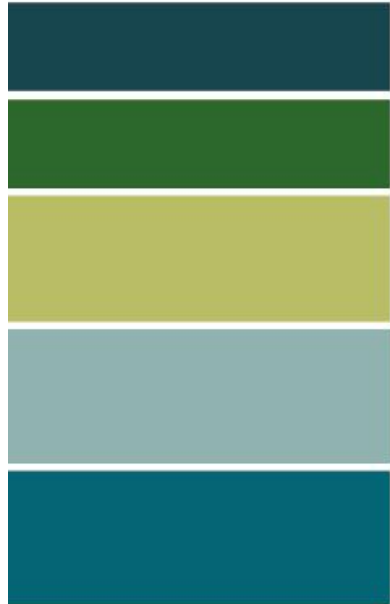
Väriympyrästä käytetään vain yhden sektorin sävyjä harmonisen sisustuksen aikaansaamiseksi.

Keltainen neuvottelutila - Abb toimistotila, Helsinki, Suunnittelija: Main interiors Oy, Kuva: Anna Rautio

Esimerkkejä sävyjen käytöstä - lähisävyharmonia

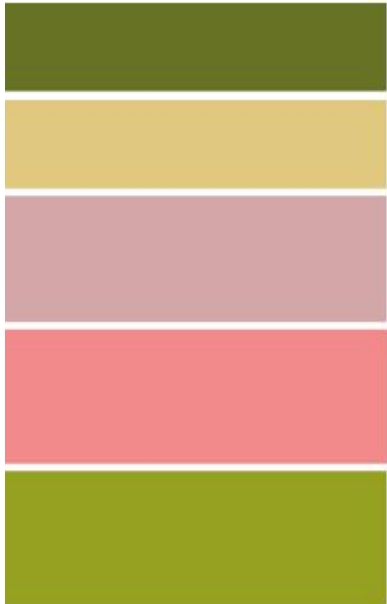
Väriympyrästä käytetään vain muutaman vierekkäisen sektorin sävyjä harmonisen sisustuksen aikaansaamiseksi.

Sinivihreä monitoimiaula - Kalliolan Koulu, Hollola, Suunnittelu: Main interiors Oy, Kuva: Tuomas Heikkilä

Esimerkkejä sävyjen käytöstä - vastasävyharmonia

Väriympyrästä käytetään vain muutaman vierekkäisen sektorin sävyjä ja sen lisäksi yhden vastakkaisen puolen sektorin sävyjä harmonisen sisustuksen aikaansaamiseksi.

Viher vaaleanpunainen oppimisympäristö - Zacharias skolan Nykarleby, Suunnittelu: Main interior Oy,
Kuva: Tuomas Heikkilä

Akustiikka ja äänimaailma

Akustiikka otetaan huomioon jo rakennuksen suunnittelun alkuvaiheessa. Kouluissa useimmiten akustoidut pinnat ovat seinäpinnat (ilmoitustaulut) ja katossa oleva akustiikka. Nykyään näiden ääntä vaimentavien elementtien rinnalle on otettu suurissa uusissa oppimisympäristöissä myös tekstiilipalamatot vähentämään tilojen hälyisyyttä. Myös eräät vinyylit on koettu hyväksi askelääntä vaimentaviksi materiaaleiksi.

Hälyn poistaminen on merkittävä tavoite juuri suuremmissa tiloissa, joissa on paljon kovia pintoja esimerkiksi lattialaattaa ja suuria ikkunoita. Hyvä akustiikka tiloissa parantaa oppilaan ja opettajan keskittymis- ja oppimiskykyä.

Jos akustiikkaa halutaan parantaa sisustuksellisilla elementeillä olemassa oleviin tiloihin, näin voi tehdä esimerkiksi seuraavilla varusteilla:

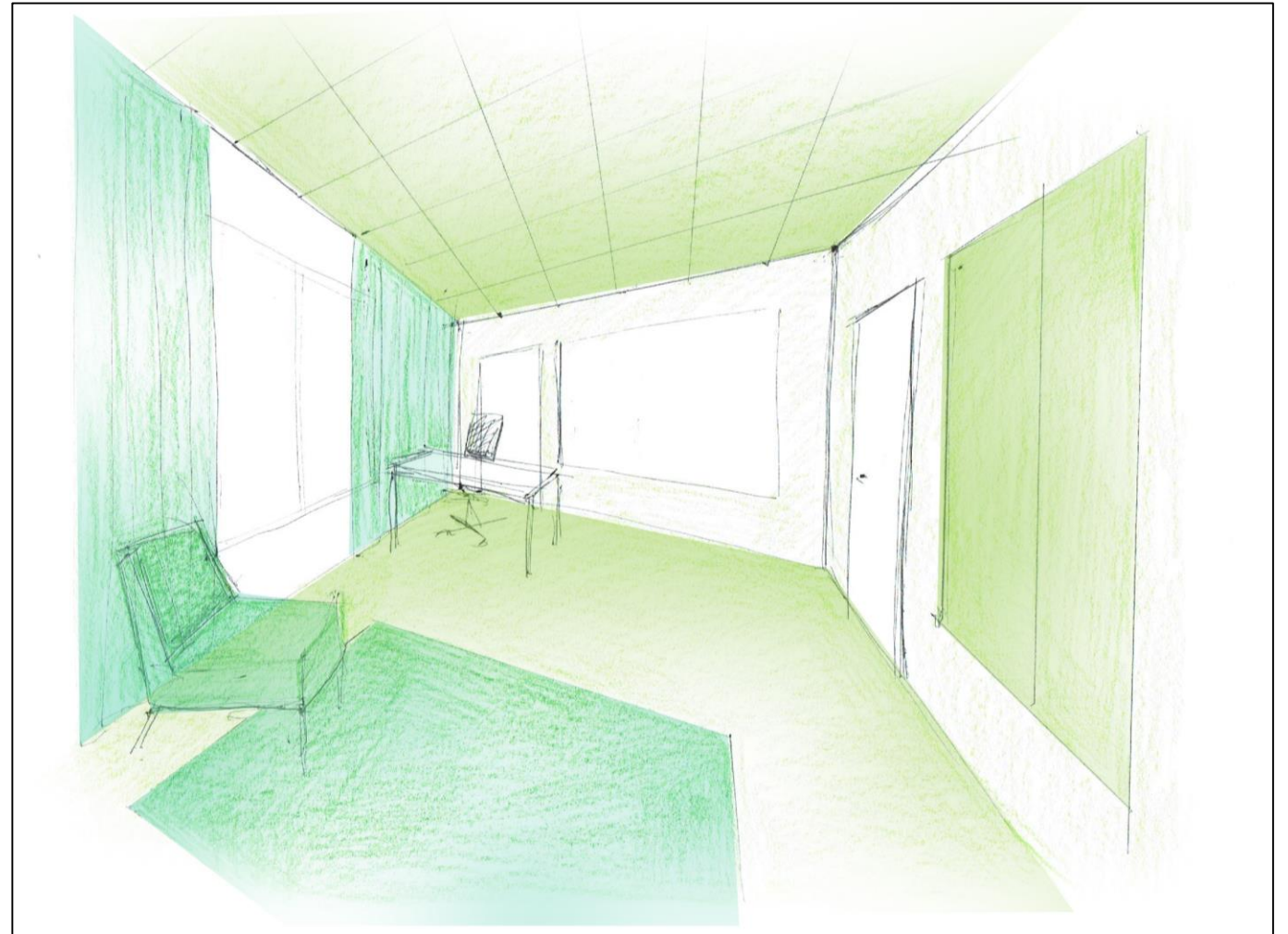
- Paksuilla verhoilla
- Irtomatolla tai tekstiilipalamatolla
- Paksuilla akustoivilla huonekaluilla esim. sohvilla
- Kattoihin tai seiniin sijoitettavilla irrallisilla akustiikkapaneeleilla.

Esim. <https://yeseco.fi/fi/etusivu/>

Lisää tietoa akustiikasta:

<https://www.ecophon.com/fi/knowledge/education/>

Kuva: Main interiors oy

Jo rakentamisen aikana huomioitavat ääntä vaimentavat pinnat on merkitty vihreällä: seinät, alakatto ja lattia. Sisustukselliset elementit, jotka vaimentavat ääntä on merkitty sinisellä: nojatuoli, matto ja verhot.

Valaistus

Yleisesti koulujen yleisvalaistuksessa on huomioitu opiskelussa tarvittava riittävä valon määrä ja myös siivouksessa tarvittava valon määrä.

Valitettavasti usein yleisvalaistus on joko liian kalsea tai liian monta eri valon sävyä sekoittuu keskenään, jolloin valo värjää tilan sisustuksen ”likaiseksi”.

Nykyään uudiskohteissa on usein käytössä valon väriämpötila 4000K, johon kannattaa pyrkiä kaikissa valonlähteissä tiloissa, jotta värit toistuvat halutulla tavalla.

Käytännöllinen yleisvalaistus ei kuitenkaan sovellu rentoutustarkoituksiin, jolloin olisi hyvä miettiä saako olemassa olevaan valaistukseen asennettua himmentimen tai voidaanko tilaan luoda tunnelmavalistus esimerkiksi sisustuksellisilla valaisimilla?

Hyvä yleisvalaistus saa värit toistumaan oikein tilassa.

Kuva: Main Interiors oy
Suunnittelukohde: Lamk
(N73) työskentelytila

Rauhoittava odotustilan valaistus.

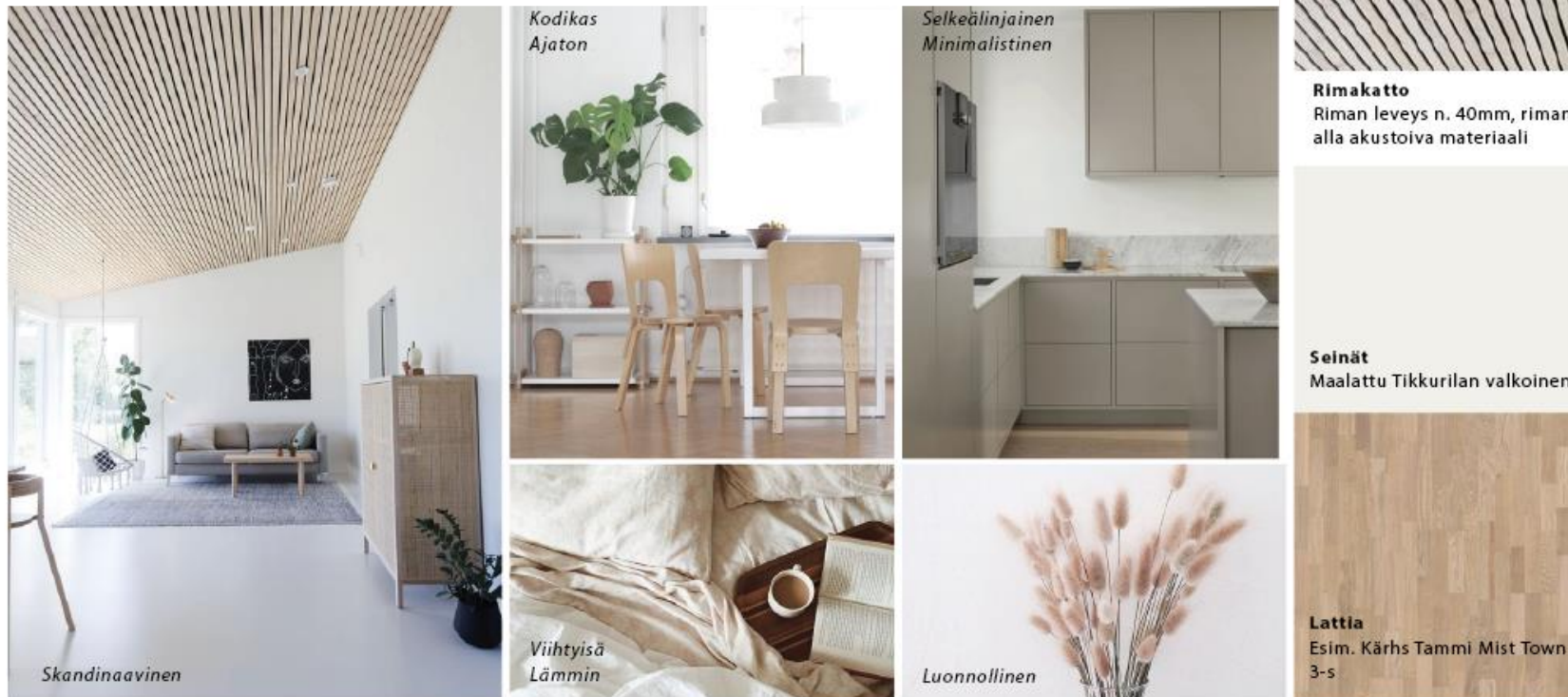
Kuva: Main Interiors oy
Suunnittelukohde:
Capman Stockholm Ab

Tunnelmakartta eli Moodboard

Tunnelmakarttaa (Moodboardia) käytetään apuna sisustussuunnittelussa kun halutaan määrittää mitä elementtejä, sävyjä ja tunnelmia sisustuksen tulisi sisältää. Tunnelmakarttaan voidaan yhdistellä lehdistä löydettyjä kuvia, leikattuja materiaalipaloja, omia piirustuksia halutun kokonaisuuden luomiseksi. Työpajassa syntynyt tuotos tulee olemaan itsessään eräänlainen tunnelmakartta.

Esimerkki
tunnelmakartasta

Yksityiskodin moodboard
- Main interiors oy

Tee-se-itse eli DIY

Tee-se-itse ideoiden hyödyntäminen sisustussuunnittelussa on hyvä vaihtoehto silloin, jos suunnittelussa on tiukka budjetti. Kalusteiden tuunaamisella voidaan säästää huomattavasti rahaa.

Tuunaukseksi voidaan laskea:

- Kalusteiden uudelleen verhoilu
- Teippaukset tai lattioihin tai seiniin
- Kalusteiden maalaus tai maalauksen poistaminen
- Pintojen muuttaminen esimerkiksi liitutauluiksi tai valkotaulupinnoiksi maalilla tai kalvolla. Hyviä kohteita tähän ovat pöydät ja kiintokaapit.
- Kalusteiden koristelu maalaamalla

Hyviä hakusanoja tee-se-itse ideoihin esim. Pinterestissä

- DIY interior
- Furniture makeover ideas
- Blackboard paint ideas
- Diy interior ideas
- Furniture paint ideas
- Tee-se-itse sisustus

Kaluste on koristeltu maalaamalla:

Vanha kaappi on maalattu liitutaulumalilla:

Jakkarat ovat maalattu uudelleen:

Suunnittelua rajaavat tekijät

Asioita, jotka yleensä rajaavat suunnittelua:

Tiukka Budjetti

- Jos on tiukka budjetti niin kannattaa käyttää olemassa olevia kalusteita mahdollisimman paljon
- Myös lähialueen yritysten sponsorointi mahdollisuudet kannattaa selvittää
- Hyvä säästövinkki on myös Tee-se-itse ajatusten toteuttaminen olemassa oleviin kalusteisiin

Paloturvallisuus ja kestävyys

- Kouluissa tulisi yleisesti käyttää vain paloturvallisia kankaita verhoissa ja verhoiluissa
- Kouluissa käytettävät kalusteet tulevat olla julkitilakalusteiksi soveltuvia (esim. Kinnarps, Martela, Woodi, Isku, Lekolar), jotta ne kestävät käyttöä mahdollisimman hyvin. Esimerkiksi kotiin tarkoitettuja kalusteita ei kannata käyttää kouluissa, sillä ne eivät kestä kulutusta.
- Etenkin pienissä tiloissa tulee ottaa huomioon, että tilasta pääsee ulos helposti mahdollisen tulipalon sattuessa.

Allergiat ja siivottavuus:

- Kaikissa materiaaleissa, kuten tekstiileissä ja pöytäpinnoissa tulee kiinnittää huomiota kalusteiden puhdistettavuuteen. Kalusteiden hankintavaiheessa kannattaa kysyä apua kalustetoimittajien omista vaihtoehtoista helpon siivottavuuden suhteen. Tällaisia helposti siivottavia pintoja ovat usein esimerkiksi sohvilla mm. keinoahkaiset verhoilut.
- Jos mattoja hankitaan kannattaa kysyä löytyykö allergia- ja astmaliiton hyväksymiä vaihtoehtoja. Yleisesti olisi myös hyvä jos matot kuuluisivat päästöluokkaan M1. Lisäksi myös mattojen kestävyteen tulee kiinnittää huomioita, ja siihen ovatko ne julkitiloihin soveltuvia esimerkiksi siivottavuuden suhteen.
- Olisi hyvä, että kalusteiden alta pääsee helposti siivoamaan ja että pienemmät kalusteet olisivat helposti liikuteltavissa.

Martela: Syvälahden Monitoitalon kirjastonurkka.

- Kirjahyllyissä on jalat, jotka helpottavat siivousta.
- Pyyhittäviä verhoilukankaita
- Julkitilassa kestäviä mattoja